

RESOLUCIÓ DE LA SINDICATURA DE GREUGES

QUEIXA RELATIVA ALS DRETS LINGÜÍSTICS (PREVENCIÓ I SEGURETAT)

ANTECEDENTS

Descripció dels fets objecte de la queixa

En data 11 d'octubre de 2022, el ciutadà va presentar una queixa en aquesta Sindicatura en què exposava el següent:

- La matinada del 4 d'octubre de 2022, quan tornava a casa després de la seva feina, una patrulla de la Guàrdia Urbana de Barcelona (GUB) que feia un control rutinari, el va aturar i el va informar que li faria un control d'alcoholèmia.
- El control va donar negatiu i, tot i això, el van informar que el denunciaven per no complir amb un senyal semafòric.
- L'interessat en tot moment es va dirigir en llengua catalana a l'agent, mentre que aquest li responia en castellà.
- Quan li van lliurar la butlleta de la denúncia, va preguntar a l'agent com podria recórrer-hi i per què no s'havia dirigit a ell en català. L'agent va respondre que era trist que no entengués l'espanyol si estava a Espanya i li va ensenyar una polsera cosida que tenia trenada la bandera d'Espanya amb fons blau marí.
- L'altre agent policial va actuar de forma correcta en tot moment i fins i tot semblava sorprès per l'actitud del seu company.
- L'agent el va amenaçar de retirar-li el carnet de conduir si no li responia en castellà i a partir d'aquell moment va començar una disputa entre ambdós, en relació amb les diferents ideologies.
- Considera que l'agent va actuar amb motivació xenòfoba.

Actuacions fetes

Admesa a tràmit la queixa, la Sindicatura va iniciar la instrucció de l'expedient. Va estudiar els fets i la legislació aplicable, amb la finalitat de valorar si s'havien aplicat els **principis de bona administració** per a la salvaguarda dels drets fonamentals a la ciutat.

Després d'examinar el contingut de la queixa i la documentació aportada per la persona interessada, es va considerar convenient dirigir-se a l'**Àrea de Prevenció i Seguretat** per tal de conèixer les intervencions realitzades en relació amb la queixa presentada.

El dia 31 d'octubre de 2022, es va sol·licitar a aquest organisme la informació necessària per a l'estudi de la queixa.

Resposta dels òrgans afectats

El dia 25 de novembre de 2022, aquesta Sindicatura va rebre la informació sol·licitada. L'escrit exposa el següent:

La Unitat de Deontologia i Afers Interns (UDAI) de la GUB, va obrir la informació reservada, en la qual es va demanar un informe als agents implicats i es van consultar diferents aplicacions de la GUB. Es va comprovar el següent:

- El 4 d'octubre de 2022, els agents de la GUB van observar que el conductor d'un vehicle no va respectar el llum vermell d'un semàfor.
- La intervenció de la patrulla va donar lloc a la imposició d'una denúncia, per "no obeir, el conductor d'un vehicle, el llum vermell d'un semàfor sense perill".
- L'actuació de la patrulla formava part de les funcions que tenen encomanades els efectius de la GUB i que estan recollides a la Llei 16/1991, de 10 de juliol, de policies locals, i a la Llei 22/1998, de la carta municipal de Barcelona, entre altres normatives vigents.
- Les manifestacions de l'interessat i les dels agents van resultar contradictòries. Els agents es trobaven exercint funcions encomanades de control de trànsit i, per aquest motiu, les manifestacions dels agents tenen caràcter probatori, excepte prova en contra dels fets denunciats.

Conclouen que no es pot acreditar que el tracte dispensat per l'agent fos incorrecte i, per tant, els fets denunciats no tenen recorregut disciplinari.

CONSIDERACIONS

1. La prevalença de la versió dels agents quan és contrària a la que ofereixen les persones afectades per una intervenció policial

El ciutadà es referia a una actuació policial presumptament inadequada. Ara bé, del resultat de les actuacions dutes a terme pels responsables de la UDAI a fi d'esclarir les circumstàncies de l'actuació de l'agent, només s'ha comptat amb la informació facilitada pels agents policials i s'ha conclòs que no es pot acreditar que el tracte dispensat fos incorrecte.

La Sindicatura de Greuges constata que la majoria de les queixes referides a un presumpte tracte inadequat per part dels agents de la GUB es tanquen amb el

pronunciament que no es pot provar el tracte denunciat per part de la ciutadania.
Aquest cas no és una excepció.

Segons l'informe municipal, els agents estaven exercint les seves funcions i, per aquest motiu, les seves manifestacions tenen caràcter probatori, excepte prova en contra. És cert que en l'àmbit del dret administratiu, la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques, es refereix a la presumpció de veracitat:

Article 77.5:

Els documents formalitzats pels funcionaris als quals es reconeix la condició d'autoritat i en els quals, observant-se els requisits legals corresponents, es recullen els fets constatats per aquells, han de fer prova d'aquests llevat que s'acrediti el contrari.

Ara bé, en aquest punt convé recordar que, **quan els agents són denunciats**, com és aquest cas, **les seves declaracions tenen el mateix valor que les de la resta de les parts implicades** en els fets, tot i que siguin agents de l'autoritat. Per tant, no tenen la presumpció de veracitat que sí que opera en altres àmbits, com el de la denúncia per la comissió d'una infracció.

Per això, quan els agents informen sobre les circumstàncies que envolten uns fets, poden demostrar un interès subjectiu que cal tenir en consideració. No vol dir que no diguin la veritat, sinó que **és possible que narrin els esdeveniments amb la càrrega de subjectivitat pròpia de qui pot ser part perjudicada**, ja que, si es constata la versió del ciutadà, podria tenir conseqüències disciplinàries sobre l'agent.

La UDAI segurament disposa d'altres elements per poder valorar la veracitat de la declaració de l'agent denunciat.

En canvi, la Sindicatura de Greuges, amb motiu d'expedients anteriors, ha posat de manifest la dificultat que comporta el tractament d'aquest tipus de queixes quan no es disposa d'elements que provin els fets denunciats per la ciutadania. Convé tenir present que la immediatesa de les actuacions policials fa difícil aportar proves que permetin acreditar els fets. Però, tot i això, en aquesta ocasió, no s'ha escoltat la declaració de la persona que ha denunciat el comportament inadequat.

Així mateix, al llarg d'aquests darrers anys, **la Sindicatura ha recomanat diverses vegades dotar el cos de la GUB de càmeres unipersonals en els uniformes per tal de poder enregistrar les actuacions i que les gravacions puguin servir de prova en les actuacions més controvertides.**

Per saber quin seguiment tenia aquesta recomanació, l'any 2021 aquesta institució va fer un estudi d'ofici i, després de saber que s'havia fet una compra municipal de 150 dispositius de gravació, va valorar positivament la mesura. Tanmateix va considerar que eren insuficients si tenim en compte que la plantilla actual de la GUB està formada

per més de 3.000 operatius. Per aquest motiu, va recomanar la compra de més dispositius, a fi de dimensionar-los a la realitat de la plantilla.

2. Els fets que han motivat la denúncia del ciutadà

El motiu principal de queixa del ciutadà era que l'agent no se li va adreçar en català, es va mostrar contrari a l'ús d'aquesta llengua i va manifestar la seva ideologia política. Segons el ciutadà, l'agent li va mostrar una polsera amb la bandera espanyola que duia posada.

L'informe que el consistori ha dirigit a la Sindicatura, però, no es pronuncien sobre aquestes qüestions que, a parer nostre, són especialment greus i totalment contràries als principis inspiradors de l'actuació policial.

En primer lloc, considerem convenient recordar que, d'acord amb la Llei 1/1998, de 7 de gener, de política lingüística, el personal al servei de les administracions de Catalunya han de tenir un nivell de coneixement adequat i suficient del català i del castellà (art. 11).

En segon lloc, el Reglament d'ús de la llengua catalana de l'Ajuntament de Barcelona, imposa l'obligació del personal municipal a emprar la llengua catalana en les seves comunicacions administratives orals, a excepció que la ciutadania demani ser atesa en castellà (art. 7). Per tant, els agents policials s'han de dirigir a la ciutadania en llengua catalana, a menys que se'ls demani expressament que ho facin en castellà.

Però encara ens sembla més greu la conducta que denuncia el ciutadà, relativa a les manifestacions d'ideologia política de l'agent municipal. Com bé saben els responsables municipals del cos policial, l'exhibició d'una bandera espanyola per part d'un membre de la GUB, mentre està de servei, suposa una infracció de la Llei orgànica 2/1985, de 13 de març, de forces i cossos de seguretat.

La Llei orgànica disposa que l'actuació dels agents s'ha d'adequar a l'ordenament jurídic i han de complir les seves funcions amb absoluta neutralitat política i imparcialitat i, en conseqüència, sense cap discriminació per raó de raça, religió o opinió (art. 5).

La realització d'aquesta conducta suposaria una infracció al règim disciplinari prevista a la Llei 16/1991, que preveu com a infracció greu els actes i les conductes que atemptin contra el decor i la dignitat dels funcionaris, contra la imatge del cos i contra el prestigi i la consideració a la Corporació (art. 49.c).

Davant d'aquestes circumstàncies, en les quals la versió de l'agent i la del ciutadà són contradictòries i que es dona més credibilitat a la de l'agent, es considera necessari

recordar als agents policials el deure legal d'actuar amb rigorosa submissió als principis que informen l'actuació policial, entre els quals es troben els d'exercir les seves funcions amb absolut respecte a la Constitució, l'Estatut d'autonomia i la resta de l'ordenament jurídic, i el principi d'actuar en compliment de les seves funcions amb absoluta neutralitat política.

DECISIÓ

D'acord amb el que disposen l'article 143 de la Carta municipal de Barcelona i el reglament que regula la Sindicatura de Greuges de Barcelona, aquesta institució té com a missió valorar si s'ha produït un greuge. Considerats els fets i les normes aplicables, conclou que, en aquest cas, **no es pot provar que l'actuació de l'Àrea de Prevenció i Seguretat no hagi estat ajustada a dret, pel que fa al tracte que l'agent policial va dispensar al ciutadà.**

Per tot el que s'ha exposat, aquesta Sindicatura emet la decisió següent:

- **Recomanar a l'Àrea de Prevenció i Seguretat** que, en cas d'intervencions que puguin resultar controvertides, s'intenti aportar proves més enllà de la declaració dels agents policials implicats. Entre d'altres, caldria incrementar el nombre de dispositius unipersonals de gravació, a fi de dimensionar-los a la realitat de la plantilla policial.
- **Recomanar a l'Àrea de Prevenció i Seguretat** que davant la denúncia d'una persona en relació amb l'actuació inadequada d'un agent policial, se l'escolti i es tingui en consideració la seva versió dels fets.
- **Recordar a l'Àrea de Prevenció i Seguretat** que els agents policials tenen l'obligació d'actuar amb absolut respecte a l'ordenament jurídic i amb absoluta neutralitat política.

Aquesta resolució es comunicarà a l'òrgan municipal competent, se'n donarà compte al Plenari del Consell Municipal en l'informe anual reglamentari i s'informarà la persona interessada del seu contingut.